

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku S. N.
przy uczestnictwie A. N., M. U. i K. C.
o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 6 lutego 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika A. N.
oraz skargi kasacyjnej uczestniczki M. U.
od postanowienia Sądu Okręgowego w N.
z dnia 20 grudnia 2017 r., sygn. akt III Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania,**
- 2) przyznaje adwokatowi G. R. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w N. tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu uczestniczce M. U. w postępowaniu kasacyjnym kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług,**
- 3) przyznaje adwokatowi W. R. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w N. tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu uczestnikowi A. N. w postępowaniu kasacyjnym kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług,**
- 4) zasądza od uczestników A. N. oraz M. U. na rzecz wnioskodawcy S. N. kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym. Ma przede wszystkim na celu - w interesie publicznym - ujednolicenie orzecznictwa sądów powszechnych, rozstrzyganie sporów precedensowych oraz o istotnym znaczeniu dla rozwoju prawa i judykatury sądowej. W związku z tym jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz Jego uzasadnienie, w którym skarżący powinien wskazać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i związku z tym istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący w odrębnym wywodzie wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uczestnicy postępowania A. N. oraz M. U. wnieśli skargi kasacyjne od postanowienia Sądu Okręgowego w N. z dnia 20 grudnia 2017 r.

Uczestnik uzasadniając wniosek o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że w sprawie konieczna jest kontrola kasacyjna prawidłowości dokonanej przez Sąd drugiej instancji oceny ostatniej woli testatorki B. N. oraz konieczne jest rozważenie przez Sąd Najwyższy kwestii, czy w świetle dyspozycji norm zawartych w art. 943, 947 w zw. z art. 948 k.c. dopuszczalna jest wykładnia testamentów zmierzająca do jego uzupełnienia o treści w nim nie występujące, a stanowiące istotę rozporządzeń testamentowych tj. odwołanie

spadkobiercy i zmianę porządku dziedziczenia z testamentowego na ustawowy.

Uczestniczka M. U. wskazała, że jej skarga kasacyjna powinna zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na jej oczywistą zasadność albowiem Sąd drugiej instancji dopuścił się naruszeń przepisów wskazanych w petitum skargi. Poza tym, orzeczenie tego Sądu jest oczywiście sprzeczne z wykładnią przepisów prawa materialnego tj. art. 926 w zw. z art. 931, 951, 946 k.c.

Oceniając wniosek uczestnika o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania trzeba podnieść, iż odwołanie się do konieczności kontroli prawidłowości wykładni testamentu będącego podstawą dziedziczenia w przedmiotowej sprawie nie wyczerpuje żadnej opisanych ustawowych przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. a jest po prostu niedopuszczalnym zapytaniem o rozstrzygnięcie w konkretnych okolicznościach faktycznych. Jeśli zaś chodzi o podnoszoną w skardze kasacyjnej konieczność rozważenia abstrakcyjnej kwestii wykładni testamentu, to można te twierdzenia zakwalifikować jako powstanie istotnego zagadnienia prawnego, które powinien rozstrzygnąć Sąd Najwyższy rozpoznając skargę kasacyjną.

W związku z tym uzasadnione jest odwołanie się do utrwalonego orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądu, że jeżeli skarżący, jako okoliczność uzasadniającą wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien nie tylko to zagadnienie przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, ale także powinien przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, ale ponadto wykazać, że jest to zagadnienie nowe, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 3 października 2002 r., II CKN 447/01, nie publ.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, nie publ.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, nie publ.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, nie publ.; z dnia 28 czerwca 2008 r., III CSK 99/08, nie publ.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, nie publ.).

Skarżący nie sprostął tym wymaganiom. Zagadnienie prawne zostało sformułowane w oparciu o własną wersję okoliczności faktycznych zakładającą uzupełnienie testamentu o treści w nim nie występujące. Poza samym zagadnieniem uczestnik nie przedstawił w tej części skargi kasacyjnej żadnej argumentacji, która usprawiedliwiałaby potrzebę rozpoznania skargi kasacyjnej na tej podstawie.

Ponieważ uczestniczka M.U. oparła swój wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na jej oczywistej zasadności trzeba zważyć, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że powołanie się przez podmiot wnoszący skargę kasacyjną na przesłankę zawartą w art. 3989 § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, nie publ.; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ.; , z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, nie publ.; z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, nie publ.; z dnia 20 czerwca 2007 r. II CSK 184/07, nie publ.; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, nie publ.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, nie publ.; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, nie publ.; z dnia 26 lutego 2007 r., II UK 317/ 07, nie publ.; z dnia z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, niepubl.; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, nie publ.; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, nie publ. i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, nie publ.).

Te wymaganie nie zostały spełnione. Nie wystarczy bowiem odwołanie się do podstaw skargi kasacyjnej, które podlegają badaniu dopiero na późniejszym etapie postępowania. Wszystkie okoliczności usprawiedliwiające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinny być zamieszczone w oddzielnej części skargi w ramach uzasadnienia wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania.

W podsumowaniu trzeba stwierdzić, że w sprawie nie zachodzą

wskazane przez skarżącą przesłanki opisane w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. ani brana pod rozagę z urzędu nieważność postępowania. Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 3, w zw. z art. 13 § 2, 391 § 1, 398²¹ k.p.c. oraz na podstawie § 15 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 12 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. we sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. poz. 1714 ze zm.).